

OSREDNJA  
KNJIŽNICA  
V. 20.000

# RUDAR

Celje - skladišče

D-Per  
65/1976



5000013530,5

COBISS o

OSREDNJA KNJ. CELJE

GLASILO KOLEKTIVA

RUDARSKO-ELEKTROENERGETSKEGA KOMBINATA VELENJE

LETO X

PETEK, 24. SEPTEMBRA 1976

ŠTEVILKA 5

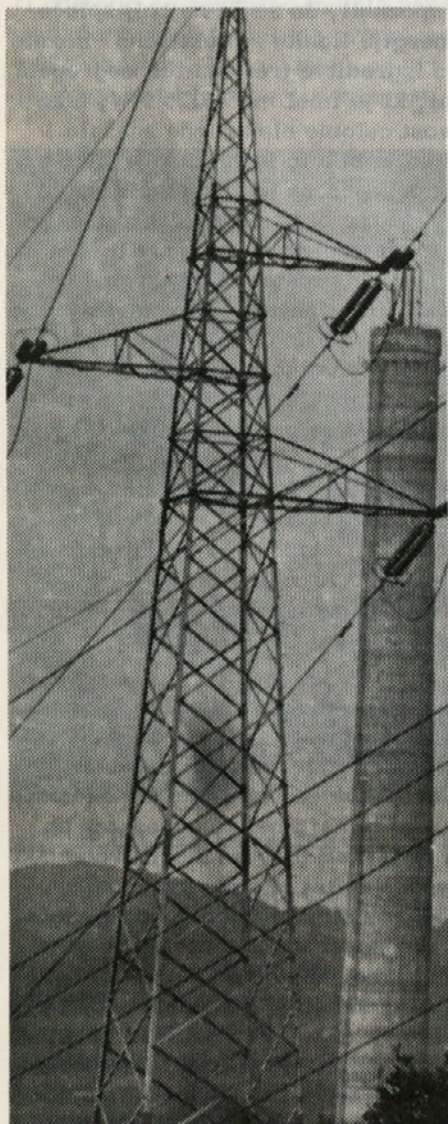
## Ob 20-letnici obratovanja termoelektrarne Šoštanj

Dvajset let je že, odkar je pričela obratovati šoštanjska termoelektrarna, okrog 47 let od začetka obratovanja bivše velenjske termoelektrarne in čez sto let od začetka organiziranega eksploatiranja velenjskih zalog lignita. Tako daleč nazaj segajo korenine sedanosti in bodočnosti energetike v Šaleški dolini in rudarsko-elektroenergetskega kombinata Velenje.

Da bi se bolj zavedali pomena, ki ga ima energetski potencial Šaleške doline za nas, našo občino in našo republiko, kakor tudi značilnosti energetike v dolini, je prav, da ravno zdaj, ko je razprava o osnutku zakona o združenem delu na višku, pogledamo na pretečena leta razvoja rudarsko-elektroenergetske dejavnosti v dolini.

Že oktobra 1929 sta v prvi termoelektrarni v Šaleški dolini, v pravkar zgrajeni prvi fazi predvojne velenjske elektrarne, začela obratovati dva turboagregata z močjo po 1 MW. In takratna velenjska elektrarna je kmalu zatem, ko se je povezala s Kranjskimi deželnimi elektrarnami (KDE) ter priključila na njihov 35-kilovoltni daljnovod, dobila tudi značaj javne elektrarne za širše področje. S tem pa se je Šaleška dolina s svojim premo- govim bogastvom počasi začela spreminjati v vedno večjo energetsko bazo Slovenije.

Posebno pomembno je bilo za velenjsko elektrarno oziroma velenjski rudnik leto 1931, ko je bil zgrajen 60-kilovoltni daljnovod od Velenja do Črnuč z dvema 7 kilometrov dolgima kablenskima vodoma od Črnuč do ljubljanskega železniškega kolodvora, saj so s to pridobitvijo šaleške energetske rezerve postale zanimive za domala vso Slovenijo. Kranjske deželne elektrarne so začele gledati na velenjsko elektrarno in rudnik kot na najzanesljivejši vir energije in obenem energetsko rezervo, na osnovi katere bi bilo moč zasnovati in uresničiti načrt za obsežno elektrifikacijo Slovenije. Že prej, ko so eksploatirale le nekaj manjših hidroelektrarn, so začele graditi prvo večje električno omrežje v Sloveniji, z vključitvijo velenjske termoelektrarne in energetskih rezerv v svoje račune pa so svoje prvotne načrte pri tej izgradnji začele še presegati. Z mrežo daljnovodov visokih napeto-



RUDAR — Glasilo kolektiva Rudarsko-elektroenergetskega kombinata Velenje, naslov splošne uprave: Velenje — Rudarska 6, telefon h. c. 851 100.

Za organizacijo izdajanja in urejanje skrbi uredniški odbor v sestavi: Alojz Lipičnik (predsednik — RLV), Franc Švener (delegat — RLV), Ivo Petrej (delegat — ESO), Pavel Mejaš (delegat — RLV), Informacijska komisija TOZD TEŠ (komisijo sestavljajo: Maks Lomšek, Adolf Ošlovnik in Martin Tomše — kot delegat TOZD TEŠ iz te sestave sodeluje na sejah odbora le eden), Rafael Batič (urednik), Silvo Pešak (odgovoren za tisk), Teodor Jelen (odgovorni urednik), Lojze Filipančič (odgovoren za zvezo z neposrednim obveščanjem).

Stalni sodelavci uredniškega odbora so: Ludvik Mall (svetovalec), Stojan Saje (novinar), Andrej Rozman (stalni dopisnik), Romana Misja (tajnik glasila), Lojz Ojsteršek (fotoreporter) — iz REK Velenje, in Tone Šeliga — iz občinske konference SZDL Velenje.

Naslov uredništva: Velenje, Prešernova 5 (kadrovsko-socialni sektor, soba 31 — telefon interno 260)

Tiska TOZD TISK — Velenje, Foitova 10 • Glasilo prejema vsi člani kolektiva brezplačno • Izhaja po potrebi • Naklada v višini staleža zaposlenih + 80 izvodov



## Iz arhiva TE Šoštanj

29. november, dan republike, pred dvajsetimi leti so v Šoštanju proslavili z velikim dogodkom - svečanim izročanjem TERMOELEKTRARNE ŠOŠTANJ I v obratovanje.

S te svečanosti je delovni kolektiv takratne TE Šoštanj poslal slovenski javnosti - slovenskemu gospodarstvu, vsem delovnim ljudem in vsem tistim, ki so se zavedali, kaj so takrat za opustošeno slovensko gospodarstvo in obnove potrebno domovino pomenili nova elektrarna in milijoni kilovatnih ur električne energije iz nje - sledečo poslanico.

### OB DOGRADITVI PRVE ETAPE TERMOELEKTRARNE ŠOŠTANJ

S ponosom, samozavestjo in veseljem izročamo svojemu namenu Elektrarno Šoštanj, prvo in največjo termoelektrarno v Elektrogospodarski skupnosti Slovenije, ki je bila zgrajena po osvoboditvi. Ta veličastni energetski objekt je nov, velik prispevek za našo socialistično graditev.

Delovni ljudje skoraj iz vseh republik naše domovine so v svojih tovarnah, podjetjih, ustanovah in delavnicah kakor tudi tu na gradbišču v Šoštanju neomajno vdani delu in polni revolucionarne dinamike požrtvovalno delali za velik skupni smoter, za našo rast. Prvo etapo elektrarne so zgradili v izredno kratkem času. Dali so nam doma in inozemstvu prepričljiv dokaz o ustvarjalni sili in zmožnosti naših narodov.

Zahvalo, katero izrekamo vsem, ki so pomagali graditi to veliko elektrarno, dolgujemo v veliki meri tudi našim predstavnikom ljudske oblasti, ki so ves čas z velikim zanimanjem in polnim razumevanjem spremljali na še prizadevanje in nam dajali vso moralno podporo in materialno pomoč.

Doslej je zgrajena šele prva etapa Elektrarne Šoštanj. Priprave za končno izgradnjo so v polnem teku. Dosedanji uspeh nas izpodbuja in navdaja s prepričanjem, da zmoremo še večje naloge na tem našem novem delovnem področju graditve. V letih skupnega vztrajnega dela se je pri gradnji Termoelektrarne Šoštanj usposobil velik kolektiv kvalificiranih delavcev in strokovnjakov, ki razpolagajo z obilico novih spoznanj in dragocenih izkušenj. Naši skupnosti bo v velik prid, ako bo to znanje, ta duševni kapital, izkoristila pri gradnji novih energetskih objektov. (Delovni kolektiv Termoelektrarne Šoštanj v gradnji - Šoštanj, novembra 1956)

### Nadaljevanje s 1. strani!

sti so povezale mnoge vasi in mesta.

Kljub temu pa še ni prišel čas, ki bi velenjskemu rudniku odprl zanesljivo perspektivo. Elektrarna je pokurila razmeroma malo lignita, krog njegovih zunanjih uporabnikov pa je prav tako bil preozek glede na proizvodne kapacitete rudnika, in to v precejšnji meri tudi zaradi dejstva, ker je lignit nizkokaloričen in se ga zato ni splačalo kam dlje transportirati.

Da bi lignit postal bolj zanimiv za tržišče, so na rudniku poskušali marsikaj. Lignit so tudi sušili. S tem so mu vsebnost vode lahko zmanjšali od 40 na 16 odstotkov in toplotno vrednost povečali na 4 000 kkal/kg. Vendar investicijski in predelovalni stroški so bili pri tem previsoki. Nazadnje so spoznali, da se še najbolj splača pretvorba toplotne energije lignita v električno in zato je leta 1934 prišlo do izgraditve tretjega turboagregata v velenjski elektrarni, ki je imel moč 5,25 MW, tako da je takrat zmogljivost celotne elektrarne znašala 7,25 MW. Za tiste čase je bila to lepa zmogljivost, in elektrarna, ki je bila priključena na takratno banovinsko daljnovodno omrežje, se bi poslovno dobro obnesla, če bi poraba ustrezala proizvodnim zmogljivostim za električno energijo. Na žalost pa so bile takratne potrebe po električni energiji v Sloveniji tako male, da je velenjska elektrarna v mreži z drugimi elektrarnami lahko izkoristila le dobro sedmino svoje proizvodne kapacitete. Rudnik torej tudi prek termoelektrarne zaenkrat še ni našel odprtih vrat za prodajo lignita. Zato je še naprej živetaril. Šele obdobje ob začetku druge svetovne vojne mu je omogočilo nekaj več ekspanzije. Vendar ta je bila le senca vzpona, ki ga je rudnik doživel po vojni, med obnovo in izgradnjo, v svobodni, socialistični Jugoslaviji, v letih, ko smo začeli z načrtno elektrifikacijo in industrializacijo opustošene in tehnično zaostale agrarne domovine.

S svobodo so se za rudarsko-elektroenergetski potencial Šaleške doline odprle možnosti, ki so presegale vse nekdanje načrte in pričakovanja. Že na prelomu let 1946/47 je prišlo do odločitve za izgradnjo nove termoelektrarne v Šoštanju, ki bi naj imela 6 agregatov po 20 MW. Odgovornost za investicijo so naložili velenjski elektrarni, ki je še vedno delovala v okviru rudnika lignita Velenje. Zaradi znanih političnih dogodkov leta 1948, po katerih je vzhodnoevropski dobavitelj odpovedal dobavo potrebne opreme, pa do realizacije te odločitve ni prišlo. Prva faza šoštanjske elektrarne z dvema agregatoma po 30 MW, ki je imela delovati na energetski bazi velenjskega lignita, je bila dograjena šele leta 1956 - prvi agregat je začel obratovati 16. maja, drugi pa 20. septembra. Zatem je konec leta 1960 bila izročena svojemu namenu še druga faza TE Šoštanj, z močjo 75 MW. Velenjska elektrarna pa je takrat zaradi starosti in nizkega izkoristka pri pretvorbi toplotne energije v električno šla v rezervo; za proizvedeno kilovatno uro električne energije je namreč porabila kar okrog 6 000 kkal toplotne energije, medtem ko sta je TE Šoštanj I in II le 3 000 - 3 200 kkal. Sicer pa je stara velenjska elektrarna še vedno bila koristna, saj je po potrebi še vedno bila elektrarna, poleg tega pa je skoraj vse do likvidacije v letu 1971 oskrbovala s toploto vodo toplovodno omrežje mesta Velenja.



Naslednja velika prelomnica v razvoju rudarsko-elektroenergetskega potenciala naše doline je bilo obdobje 1969-1971 oziroma 1973, ob koncu katerega je začela normalno obratovati tretja faza TE Šoštanj, z močjo 275 MW.

S 1. februarjem lanskega leta - s položitvijo temeljne kamna IV. faze TE Šoštanj, ki bo imela moč 335 MW in mora začeti obratovati oktobra 1977 - pa smo krenili prav k vrhu razvoja osnovne dejavnosti REK Velenje. Z izgraditvijo te faze bo instalirana moč celotne elektrarne REK Velenje v Šoštanju 745 MW - in kar 80 odstotkov vsakoletne proizvodnje lignita v našem rudniku po letu 1977 bo šlo v Šoštanj; če k naši elektrarni v Šoštanju prištejemo še toplarno Ljubljana, pa kar 95 odstotkov ...

Ti odstotki so zgovorno merilo naravne, organske soodvisnosti vseh temeljnih organizacij združenega dela v REK Velenje, ki so udeležene pri funkcioniranju energetskega kompleksa - soodvisnosti temeljnih organiza-

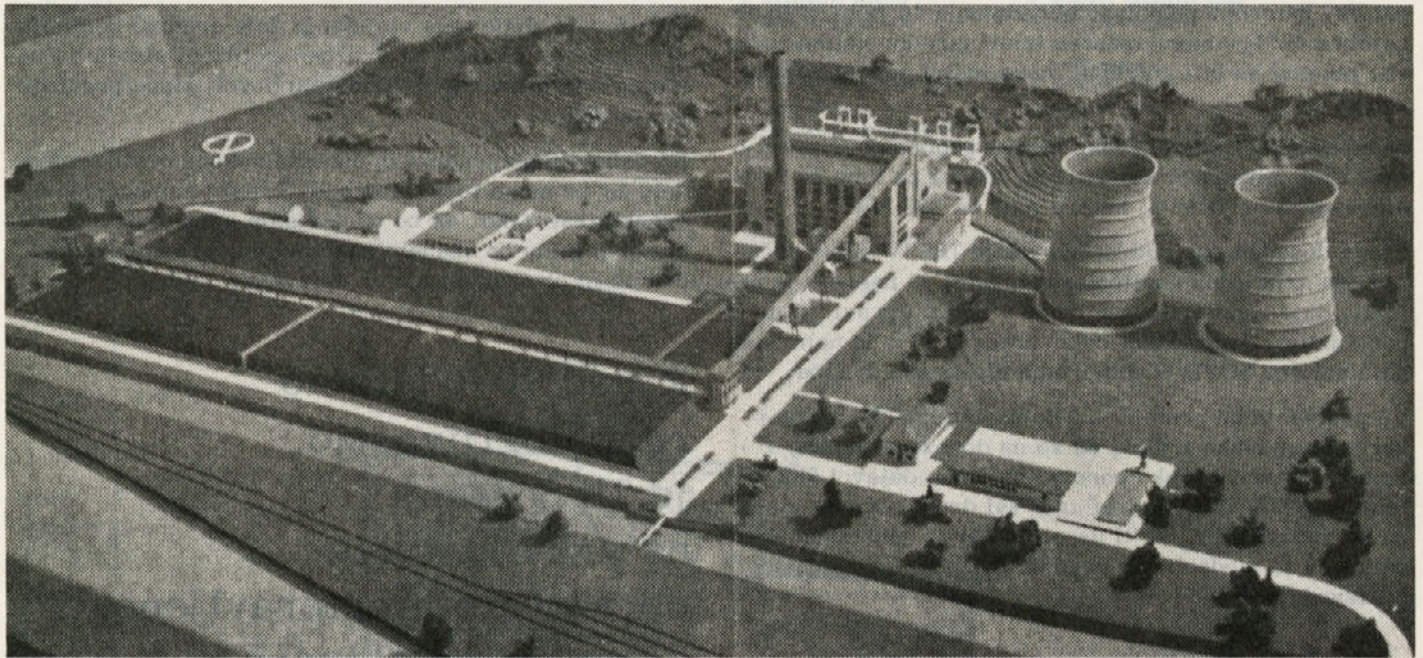
sar. In sicer zato, ker zaradi obstoječega sistema dohodkovnih odnosov ne bomo mogli ali pa hoteli, to pa spričo tega, ker nam ne bo treba ali pa se ne bi izplačalo. Srečno! (Ing. Mirko Bizjak, glavni direktor)

## Dograditev faze IV vrhunec razvoja TEŠ



Razgovor

Rudar - Dušan Janežič,  
direktor TOZD TE Šoštanj



Maketa prvotne TE Šoštanj, ki pa se ni uresničila zaradi znanih dogodkov v letu 1948.

cij RLV, TEŠ in drugih, brez katerih si nemotenege delovanja tega kompleksa ne moremo zagotoviti.

To soodvisnost pa je treba rešiti vseh obstoječih umetnih ovir, še bolj pa poskrbeti, da ne ustvarimo novih tovrstnih ovir. Osnutek zakona o združenem delu, ki bo verjetno kmalu dozorel za dokončno obravnavo in potrditev v skupščini SFRJ, nam daje vse možnosti za odpravljanje takih ovir in le-to od nas tudi terja.

Med temi ovirami so na prvem mestu nenaravni dohodkovni odnosi med soodvisnimi temeljnimi organizacijami združenega dela, in to tako v REK Velenje kakor tudi v drugih delovnih organizacijah SOZD EGS, zatem pa neizpeljana svobodna menjava dela v interesni skupnosti elektrogospodarstva Slovenije.

Če z združeno družbenopolitično in samoupravno akcijo teh ovir ne bomo odpravili, bomo še naprej ugotavljali, da bi lahko vsi bolj prizadevno delali in boljše gospodarili, vendar glede tega dejansko ne bomo storili nič-

RUDAR - Direktor Janežič, kako ocenjujete prizadevanja in uspehe kolektiva TE Šoštanj v obdobju njenega 20-letnega obstajanja?

JANEŽIČ - Gre pravzaprav za obdobje od leta 1954, ko je republiški izvršni svet ustanovil podjetje "termoelektrarna Šoštanj v izgradnji", pa do danes; za obdobje, ki je bilo za kolektiv izredno pestro. Začelo se je z izgradnjo TE Šoštanj z dvema agregatoma po 30 MW, ki ji danes pravimo prva faza. S prvim agregatom je začelo podjetje oziroma njegov kolektiv poskusno obratovati 1. 7. 1956 (Op.ur. - Direktor Janežič navaja interne operativne termine, ki se nekoliko razlikujejo od javno razglašanih.), to je, celo leto prej, kot je predvideval plan izgradnje, in redno 1. 1. 1957. Datum začetka rednega obratovanja drugega agregata pa je 1. 4. 1957.

Vzporedno s tehnološkim razvojem se je oblikovala in utrjevala tudi samoupravna organizacija podjetja. Podjetje je izvolilo svoj prvi delavski svet, in se s tem kon-



stituiralo, 25. 2. 1957. Nekaj mesecev zatem, točneje, od 25. 2. do 7. 10. 1957, pa sta v bistvu poslovali dve podjetji - eno na področju eksploatacije I. faze TE Šoštanj in drugo na področju "II. faze TE Šoštanj v izgradnji". Ti dve podjetji sta se 7. 10. 1957 združili v eno podjetje.

Delovno odgovornost delavcev v TEŠ, ki je kljub pestrosti delovnih nalog bila izjemna v tem obdobju, je bilo tudi pričakovati, saj je kolektiv TE Šoštanj vedno bil in je delovno odgovoren, bodisi pri reševanju problematike na področju proizvodnje, bodisi na področju izgradnje novih kapacitet, ki so z ozirom na svojo velikost vseskozi postajale in postajajo vedno pomembnejši dejavniki v celotnem nacionalnem gospodarstvu.

Kolektiv TEŠ je začel s poizkusno proizvodnjo II. faze elektrarne, z močjo 75 MW, 1. 4. 1961 in z redno 1. 10. 1961; tega dne, naj omenim, se je s TE Šoštanj spojila elektrarna Velenje. Spomladi 1969 pa je TE Šoštanj kot pooblaščen investitor združenega podjetja EGS pričela z izgradnjo III. faze TEŠ, z močjo 275 MW. S tem agregatom, katerega poskusno obratovanje se je pričelo decembra 1971, smo v začetku imeli izredno velike težave, tako da so bili potrebni maksimalni naporji za njihovo sanacijo.

Sedaj zagotavljamo izredno visoko pogonsko pripravljenost vseh agregatov elektrarne, hkrati pa smo še v konici izgradnje TEŠ IV, katere moč bo 335 MW.

Glede dosedanjega poteka izgradnje TEŠ IV lahko rečemo, da nam kljub različnim težavam, ki nam jih je naložil, daje zagotovilo, da bomo v celoti upravičili ne le pooblastilo, ampak tudi odgovornost, ki jo je nam zaupala celotna SOZD EGS oziroma slovenska družba.

Če pogledam na preteklo 20-letno obdobje TE Šoštanj kot celoto, lahko trdim, da so na dosežene uspehe v termoelektrarni lahko ponosni ne samo delavci REK Velenje - TOZD TEŠ, temveč tudi vsi drugi občani, zlasti pa še rudarji RLV, kajti uspeh le-teh in elektrarniških delavcev je medsebojno pogojen, zlasti glede količine proizvodnje.

**RUDAR** - Kako pa bi ocenili izpolnjevanje današnjih nalog TOZD TE Šoštanj?

**JANEŽIČ** - Na to vprašanje sem v glavnem že odgovoril. Dodal bi le še tole! Visoka pogonska pripravljenost TE Šoštanj zagotavlja celo več kot 100-odstotno izpolnjevanje elektroenergetske bilance. Na področju izgradnje termoelektrarne Šoštanj IV pa so vsa prizadevanja usmerjena v to, da bi izgradnja bila končana v skladu s sprejetim terminskim planom.

**RUDAR** - Povejte še nekaj o mestu termoelektrarne Šoštanj v EGS in med drugimi proizvajalci električne energije v republiki in državi?

**JANEŽIČ** - Glede proizvodnih kapacitet sodi TE Šoštanj med največje proizvajalce električne energije v SRS in SFRJ. Z ozirom na to, da je elektrogospodarstvo tehnično, tehnološko in ekonomsko med seboj povezano in soodvisno, je bila TEŠ vedno združena z drugimi sorodnimi organizacijami v elektrogospodarstvu Slovenije in

skupnost Jugoslovanskega elektrogospodarstva (JUGEL). V okviru slovenskega Elektrogospodarstva si delavci TOZD TEŠ urejajo vsa bistvena tehnično-tehnološka in ekonomska vprašanja, vključno z razporejanjem dohodka in delitvijo sredstev za osebno in skupno porabo delavcev TOZD.

**RUDAR** - In smernice ter perspektive bodočega družbenogospodarskega razvoja organizacije združenega dela TE Šoštanj?

**JANEŽIČ** - Mislim, da bo termoelektrarna Šoštanj glede količine proizvodnje že konec leta 1977 (torej po končani izgradnji TEŠ IV) dosegla kulminacijo svojega razvoja.

Ker ima termoelektrarna Šoštanj tudi dobro organiziran in strokovno usposobljen sektor za razvoj oziroma izvajanje investicij, je nujno, in v interesu celotnega Elektrogospodarstva, da v tem sektorju zaposlenim delavcem zagotovimo jasno perspektivo.

Menim, da glede tega vprašanja daje gradivo komisije predsedstva CK ZKS za družbenopolitični sistem in samoupravljanje v združenem delu dovolj jasne predloge in stališča.

Na osnovi tega gradiva in osnutka zakona o združenem delu pa se mora tudi celotna TE Šoštanj samoupravno organizirati tako, da bo opravljanje njene dejavnosti za nesljivo in da bo obenem zagotovljeno uresničevanje pravic in obveznosti njenih delavcev.

## Z nad 90-odstotno razpoložljivostjo je TE Šoštanj na vrhu lestvice obratovalnih pripravljenosti evropskih elektrarn



Razgovor  
Rudar - Franc Slavič,  
tehnični vodja TE Šoštanj

**RUDAR** - Ker so zgodovino TE Šoštanj - graditev, rast elektrarne in proizvodnje ter razvoj samoupravnega življenja v njej - osvetlili drugi sodelavci pri tej številki Rudarja, bi se v razgovoru z vami omejili bolj na tehnično-tehnološko organiziranost sedanje TE Šoštanj.

V TE Šoštanj, denimo, je več proizvodnih enot in glede na to, bi vas prosili, da opišete, kakšna je njihova medsebojna odvisnost oziroma povezanost!

**SLAVIČ** - Elektrarna Šoštanj je grajena po fazah in blo-



kovnem sistemu. Osnovna enota elektrarne je blok, ki ima kotel za proizvodnjo toplotne energije, turboagregat za pretvorbo toplotne energije v mehansko v turbinah in mehanske v električno energijo v generatorju ter transformator za povišanje napetostnega nivoja električne energije z električnim omrežjem.

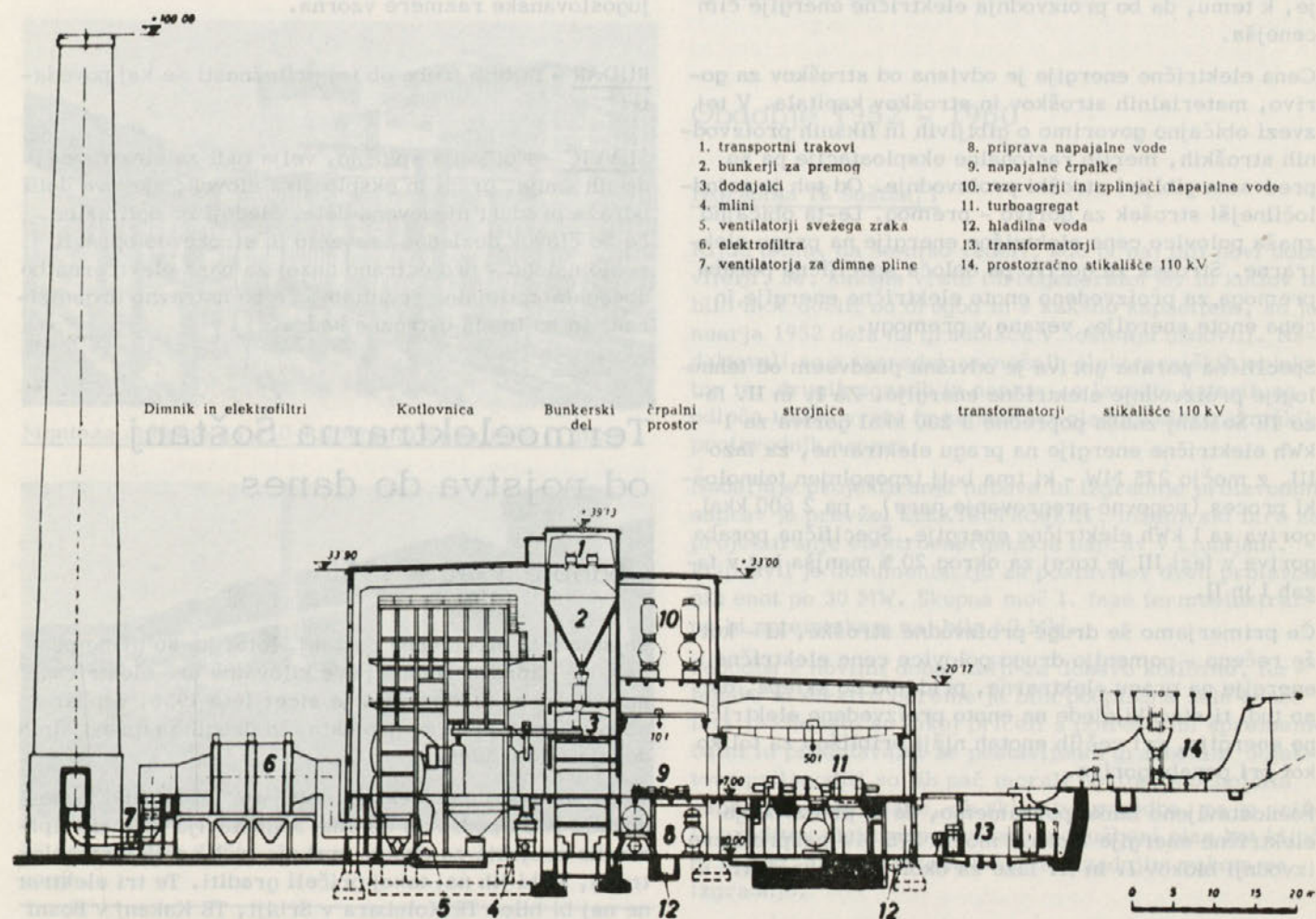
Blok kot tak bi bil za proizvodnjo električne energije neuporaben; za njegovo obratovanje, zagon in zaustavitev so mu potrebne pomožne in skupne naprave elektrarne, kot so električni energetski "razvod" za napajanje najrazličnejših pogonov elektrarne, transportni objekti in naprave za oskrbo kotlov z osnovnim gorivom - premogom, naprave za pripravo tehnološke vode - za oskrbo proizvodnih enot z dodatno kotlovkno in

cesu in vrsti naprav.

**RUDAR** - Šoštanjska termoelektrarna ima danes moč 410 MW. Ko bo začela obratovati še IV. faza, pa bo njena skupna moč 745 MW. Drugače povedano, lani je TE Šoštanj proizvedla prek 2 348 GWh električne energije, po vključitvi faze IV pa je bo bistveno več.

Če se ozremo na to - kakšno mesto zavzema med slovenskimi in jugoslovanskimi proizvajalci elektroenergije zdaj in kakšno bo po izgraditvi IV. faze?

**SLAVIČ** - Elektrarna Šoštanj je bila že s prvo fazo izgradnje, z močjo 2 x 30 MW, pomemben in velik proiz-



Razvrstitev glavnih objektov in naprav TE Šoštanj I

hladilno vodo, naprave za odplavljanje pepela, idr.

Faza v osnovni pomeni časovni potek izgradnje elektrarne, tvori pa tudi določeno večjo enoto, kot je blok; to velja za prvo in drugo fazo, tretja in četrta faza pa sta istovetni z blokom. Prva faza ima dva bloka po 30 MW. Druga faza ima 1 blok - 75 MW, le da ima dva kotla. Tretja faza, 275 MW, je čisti blok. Enako velja za fazo štiri, ki je v izgradnji.

Glede na surovine oziroma preskrbo z gorivom, tehnološko vodo in električno energijo so bloki in faze, kot že rečeno, tehnološko povezani v sklenjeno celoto ali elektrarno, vzdrževanje in izkoriščanje naprav v njej pa je organizirano tako, da ustreza tehnološkemu pro-

vajalec električne energije v slovenskem in jugoslovanskem merilu. Z etapno izgradnjo je sledila in še sledi potrebam razvijajočega se gospodarstva ter izgradnji slovenskega in jugoslovanskega elektroenergetskega sistema. Zato njen pomen, če upoštevamo, da gradimo IV. fazo, ne bo zmanjšan.

Elektrarna Šoštanj je poleg TE Obrenovac, TE Kosovo in TE Tuzla največji jugoslovanski proizvajalec termoeenergije, pri eksploataciji pa je njena IV. faza, z močjo 275 MW, največja proizvodna enota v Jugoslaviji. Kot takšna je močna podpora jugoslovanskega elektroenergetskega sistema, predvsem pa slovenskega, v katerem je in bo osnovni proizvajalec električne energije.



**RUDAR** - Po elektroenergetski bilanci SRS bi naj TE Šoštanj v tekočem letu proizvedla 2 400 GWh elektro energije, to je, 41,2 odstotka vse elektroenergije, ki jo imajo v tem letu proizvesti slovenske elektrarne. V prvem polletju 1976 je od tega proizvedla že 1 281 GWh in tako obvezo prekoračila za 7,8 odstotka. To kaže na njeno dobro obratovalno pripravljenost in smotrno tehnološko organiziranost.

Kako je s tema dvema kvalitetama pri drugih slovenskih elektrarnah - kakšna je njuna raven pri njih, če bi jih primerjali s TE Šoštanj?

**SLAVIČ** - Eksploatacija elektrarne je pogojena z njeno tehnološko organiziranostjo in obratovalno pripravljenostjo. Težiti pa je treba k racionalni eksploataciji, to je, k temu, da bo proizvodnja električne energije čim cenejša.

Cena električne energije je odvisna od stroškov za gorivo, materialnih stroškov in stroškov kapitala. V tej zvezi običajno govorimo o gibljivih in fiksnih proizvodnih stroških, merilo racionalne eksploatacije pa so predvsem gibljivi stroški proizvodnje. Od teh je najodločilnejši strošek za gorivo - premog. Le-ta običajno znaša polovico cene električne energije na pragu elektrarne. Strošek za gorivo pa določa specifična poraba premoga, za proizvedeno enoto električne energije, in cena enote energije, vezane v premogu.

Specifična poraba goriva je odvisna predvsem od tehnologije proizvodnje električne energije. Za I. in II. fazo TE Šoštanj znaša poprečno 3 200 kkal goriva za 1 kWh električne energije na pragu elektrarne, za fazo III, z močjo 275 MW - ki ima bolj izpopolnjen tehnološki proces (ponovno pregrevanje pare) - pa 2 600 kkal goriva za 1 kWh električne energije. Specifična poraba goriva v fazi III je torej za okrog 20 % manjša kot v fazi I in II.

Če primerjamo še druge proizvodne stroške, ki - kot že rečeno - pomenijo drugo polovico cene električne energije na pragu elektrarne, pridemo do sklepa, da so tudi ti stroški, glede na enoto proizvedene električne energije, pri večjih enotah nižji približno za toliko kot pri porabi goriva.

Poenostavljeno lahko povzamemo, da je proizvodnja električne energije bloka z močjo 275 MW nasproti proizvodnji blokov I. in II. faze za okoli 20 % cenejša.

Navedeno nam nakazuje prednostni vrstni red izkoriščanja proizvodnih enot v elektrarni Šoštanj.

Drugi važen faktor pri proizvodnji električne energije je razpoložljivost blokov oziroma elektrarne za proizvodnjo oziroma obratovalna pripravljenost. Proizvodnja električne energije je namreč časovno odvisna od potrošnje. Z drugimi besedami, električno energijo je treba proizvajati, ko je za to potreba, in tej potrebi prilagajati obseg izkoriščanja proizvodne zmogljivosti. Blok ali elektrarna, ki je več časa pripravljena za proizvodnjo in more proizvajati, ima torej boljše karakteristike. Obratovalno pripravljenost pa merimo po mednarodnih merilih, in sicer v odstotkih razpoložljivosti proizvodnih kapacitet.

Elektrarna Šoštanj dosega lepe rezultate. Njena letna

razpoložljivost znaša čez 90 %, kar jo uvršča v vrh lestvice obratovalnih pripravljenosti slovenskih, jugoslovanskih, evropskih elektrarn. Obratovalna pripravljenost je tudi glavno merilo rezultatov dela delavcev v elektrarni, odvisna pa je od kakovosti tehnološke organiziranosti in usposobljenosti kadrov ter organizacije dela - s poudarkom na preventivi zastojev, zavzetosti, doslednosti in timskega načinu dela specializiranih delavcev. Slednje terjajo predvsem velike in tehnično izpopolnjene proizvodne enote.

**RUDAR** - In še o izgradnji IV. faze. Kakšno je vaše mnenje o izpolnjevanju načrta graditve?

**SLAVIČ** - Izgradnja IV. faze dobro napreduje in je za jugoslovanske razmere vzorna.

**RUDAR** - Bi bilo treba ob tej priložnosti še kaj povedati?

**SLAVIČ** - Kot velja splošno, velja tudi za elektrarne, da jih snuje, gradi in eksploatira človek; njegovo delo odraža produkt njegovega dela. Slednji bo optimalen, če bo človek dosledno, zavzeto in strokovno opravil svojo nalogo - projicirano nazaj za nas: elektrarna bo dosegala optimalne rezultate, če bo ustrezno organizirana in bo imela ustrezne kadre.

## Termoelektrarna Šoštanj od rojstva do danes

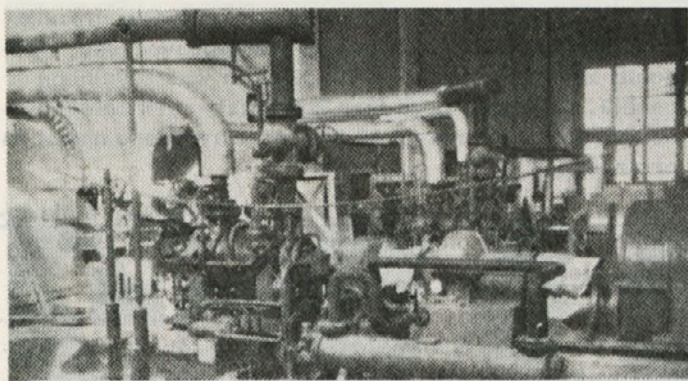
### Obdobje 1946 - 1952

Rojstno leto elektrarne Šoštanj, leto, ko so njene proizvodne naprave oddale prve kilovatne ure električne energije v naše omrežje, je sicer leto 1956, vendar sega začetek priprav projektov in drugih pripravljalnih del tja v leto 1946.

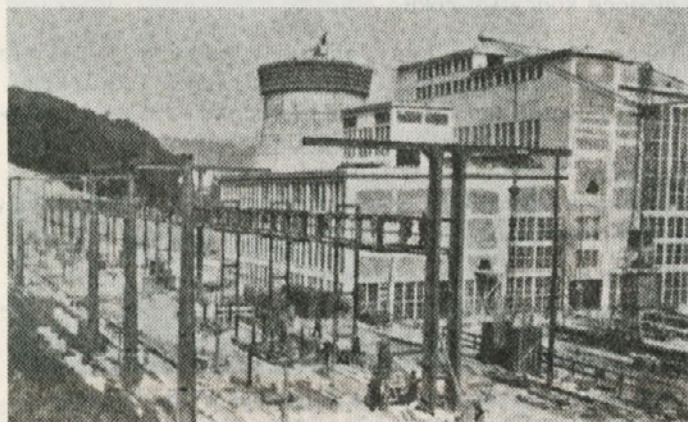
Takratno zvezno projektivno podjetje TERMOBIRO v Beogradu je za področje celotne Jugoslavije izdelalo tipizirane projekte za enotno opremo treh novih termoelektarn, ki bi jih naj takoj pričeli graditi. Te tri elektrarne naj bi bile: TE Kolubara v Srbiji, TE Kakanj v Bosni in TE Šoštanj. Elektrarne bi naj bile zgrajene sredi premogovnih bazenov. Imele naj bi, kot že rečeno, enotno proizvodno opremo, ki bi jo naj dobavile države vzhodnega bloka. Vsaka elektrarna naj bi imela 6 turboagregatov po 20 000 kW, tako da bi bila skupna moč vsake dograjene elektrarne 120 000 kW oziroma 120 MW.

Že v drugi polovici naslednjega leta, leta 1947, je investitor izgradnje TE Šoštanj v okviru omenjenega projekta ELEKTRARNA VELENJE, poveril vsa gradbena dela industrijskemu gradbenemu podjetju GRADIS v Ljubljani. Ta je takoj pričel z organizacijo velikega gradbišča in pripravljalnimi deli. V letu 1948 so bili v Šoštanju zgrajeni vsi pomožni objekti, pričeli pa so tudi že z zemeljskimi deli za izgraditev temeljev glavnega po-

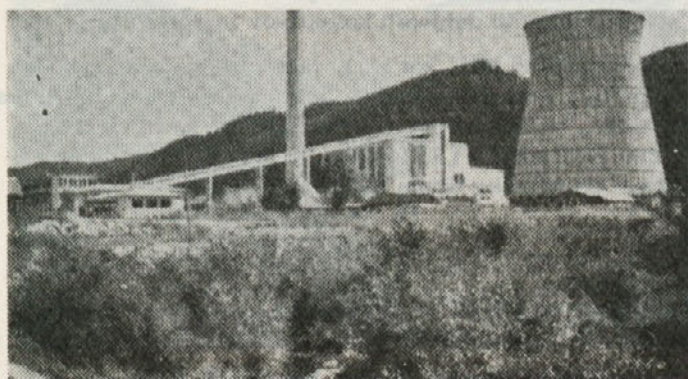




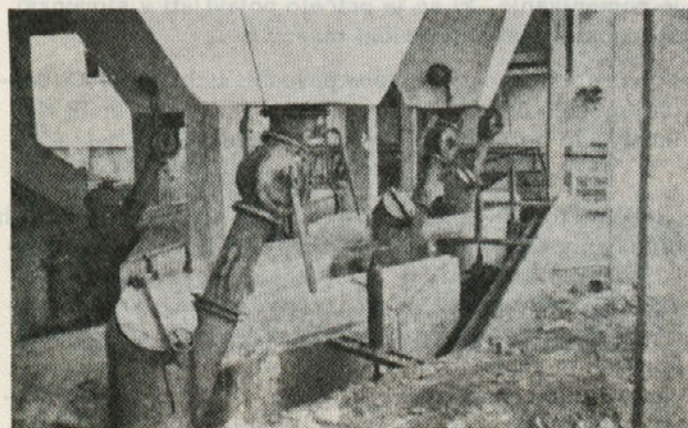
Napajalne črpalke za kotel 1 na koti + 7,00 med montažo



Montaža opreme za 110-kilovoltno stikališče I. faze



TE Šoštanj leta 1956 - I. faza je pripravljena za obratovanje.



Odvzem pepela izpod elektrofiltra 1

gonskega objekta ter prestavitev struge Pake.

Gradbena in druga vzporedna dela so v letu 1949 nadaljevali, a ravno, ko so bila v popolnem razmahu in tik pred koncem, so se celotna začeta izgradnja in vse priprave za montažo proizvodnih objektov in naprav nepričakovano ustavile. To se je zgodilo v začetku leta 1950, ko so dobavitelji opreme, da bi ekonomsko blokirali Jugoslavijo, enostransko razveljavili sklenjene pogodbe in odpovedali dobavo opreme.

Delo na gradbišču TE Šoštanj I se je tako nenadoma za nedoločen čas prekinilo, izdelava študij za nadaljnjo realizacijo plana graditve pa je kljub temu tekla dalje, in to za podobno opremo, ki bi naj prišla od drugod. Gradbišče je počivalo dobri dve leti, od začetka 1950 pa do začetka 1952.

## Obdobje 1952 - 1960

### Izgradnja TE Šoštanj I

Kljub temu, da še niso vedeli, kdo bi naj bili novi dobavitelji, ne, kakšne vrste turbogeneratorjev in kotlov bi bilo moč dobiti od drugod in s kakšno kapaciteto, so januarja 1952 dela na gradbišču v Šoštanju obnovili. Nadaljevali so z izgradnjo pomožnih elektrarniških objektov ter drugih zgradb in naprav, o izvedbi katerih ne odloča toliko vrsta in kapaciteta glavnih elektrarniških proizvodnih naprav.

Nadaljnje projektiranje nabave in izgradnje proizvodnih naprav je prevzel ELEKTROPROJEKT, inženirski biro za projektiranje elektroenergetskih naprav v Ljubljani. Pripravil je dokumentacijo za postavitev dveh proizvodnih enot po 30 MW. Skupna moč I. faze termoelektrarne bi potemtakem naj bila 60 MW.

Pogodba z novimi dobavitelji za dobavo kotlovne, turbinske in elektro opreme je bila podpisana šele konec leta 1953 in nato so takoj pričeli s potrebnimi spremembami in predelavami že postavljenih gradbenih objektov; prilagoditi so jih pač morali novim, močnejšim napravam. Istočasno, ob sklenitvi pogodbe, pa je prišla graditev elektrarne Šoštanj v družbeni plan kot ključni objekt, in to z letom 1956 kot zadnjim rokom za izgradnjo.

V zgodovini graditve te faze elektrarne je nadvse pomemben datum 1. januar 1954, ko je izvršni svet republiške ljudske skupščine ustanovil novo investicijsko podjetje: termoelektrarna Šoštanj v izgradnji, s sedežem v Šoštanju - in mu zaupal dograditev elektrarne do njene izročitve v redno obratovanje. S tem je investitor prevzel nase tudi zahtevno nalogo, da zagotovi in usposobi vse potrebno za nemoteno obratovanje in vodenje izgrajene elektrarne, tudi strokovno in pomožno osebje. Glede na to je investitor takoj na začetku leta 1954 vložil vse sile za pospešitev projektiranja in nadaljevanja izgradnje TEŠ I.

Leta 1954 so nadaljevali dela za izgraditev glavnega gonskega objekta, pričeli z graditvijo hladilnega stolpa, dimnika, deponijskih prostorov za premog, naprav za pripravo hladilne in kotelne vode, ceste in ploščadi



za 110-kilovoltno razdelilno in transformatorsko postajo, z izgraditvijo industrijskih tirov ter predstavitevjo takratne glavne železniške proge Celje - Dravograd. Konec leta 1954 pa je že pričela prihajati tudi prva oprema in od takrat naprej dobavljanje naprav za montažo novih kompleksov proizvodnih naprav ni več prenehalo, vse dokler ni bilo dobavljeno vse, do poslednjega ventila in vijaka.

Izgradnja elektrarne, še posebej pa realizacija gradbenih del, se je v naslednjem letu nadaljevala pospešeno. Zgrajeni so bili žičnica za transport premoga z nakladalno, razkladalno in prekladalno postajo, poševni most, elektrofiltri, priključki na dimnik, pepelovod in končna črpalna postaja oziroma vtočni objekt na Paki.

V februarju 1955 so se pričela tudi montažna dela, in to hkrati za oba kotla, ki so do konca potekala po načrtu - brez kakršnih koli motenj in težav. Skoraj istočasno, le nekoliko pozneje, je stekla montaža turboagregatov z vsemi pomožnimi napravami. Tudi pri tem je v glavnem vse potekalo po programih, le turbinski temelj turbine 1 je bilo potrebno dodatno kontrolirati in ravno zaradi tega je prej stekla turbina 2, ki jo je križno napajal kotel 1.

Do konca leta 1955 je bila večidel končana tudi montaža elektronaprav. Opravljen je bil tudi priklop 110-kilovoltnih daljnovodov proti Ljubljani, Laškemu in Dravogradu. Postavljeni in delno priklopljeni sta bili merilna miza in komandna plošča v prostoru toplotne komande. Dokončana pa so bila tudi montažna dela v prostoru elektro komande kakor tudi v relejnem in števehnem prostoru za stikalno ploščo.

Tako je za leto 1956 do začetka obratovanja obeh blokov ostalo v glavnem le še preizkušanje posameznih kotlovnih, turbinskih in elektro naprav. Najprej so bili opravljeni prva zakuritev kotlov, izpihovanje cevni sistemov, poskusni zagon turbin in generatorjev v praznem teku ter preizkusi vseh pomožnih naprav. Prav posebno pozornost so posvetili hidravlični regulaciji kotlov in turboagregatov, električni zaščiti, meritvam in signalizaciji.

Pri gradbenih delih je vsekakor treba omeniti graditev hladilnega stolpa, saj je bila le-ta tako glede projektiranja kakor tudi realizacije najzanimivejše gradbeno delo. Za običajno graditev takega stolpa je namreč za odranje v notranjosti potrebno ogromno lesa ali cevni odrov. Ker pa je v času graditve TEŠ I bilo zelo težko za oboje, si je projektant zamislil graditev lupine na res izviren način: graditev oziroma betoniranje lupine je bilo opravljeno s pomočjo pomičnih opažev, pritrjenih na jarme, ki so se istočasno uporabljali za nosilno konstrukcijo delovnih odrov. Tako je ta izvorni način graditve omogočil, da je bil hladilni stolp končan do predvidenega roka - aprila 1956.

Graditev lupine oziroma plašča hladilnega stolpa je bila opravljena točno v 100 dneh, kar je takrat pomenilo rekord svoje vrste. Poleg tega pa je ta način graditve bil še občutno cenejši kot pa klasično delo z pomožnim odranjem v notranjosti lupine.

Kljub mnogoterim težavam pri izboru dobaviteljev, projektiranju in montaži ter dejstvu, da je pri povojni izgradnji naše dežele bilo izredno težko zbrati potrebna

finančna sredstva, da je nenehno grozilo pomanjkanje raznih materialov in da je bilo težko pravočasno usposobiti zadostno število pogonskega in vzdrževalnega osebja, pa je bila prva faza šoštanjske termoelektrarne z dvema notama po 30 000 kW pravočasno nared za proizvodnjo!

Dne 16. maja 1956 so priključili na slovensko električno omrežje prvi blok in nato, 20. septembra 1956, še drugi blok.

Ob sklepu pregleda izgradnje naše prve termoelektrarne pa je treba poudariti, da bi brez nesebičnega in požrtvovalnega dela delovnega kolektiva elektrarne in brez vsestranske podpore drugih naših delovnih organizacij - ki so uvideli pomembnost pravočasnega začetka obratovanja elektrarne ŠOŠTANJ I - vseh del ne bi bilo mogoče končati v roku.

Takoj v naslednjem letu, letu 1957, pa so se že pričele priprave za izgradnjo II. faze elektrarne. Tudi tokrat je bil prvotni koncept spremenjen: namesto za dve enoti z močjo 30 MW je padla odločitev samo za eno enoto z močjo 75 MW, kar je bilo tudi pravilno, kajti ena močnejša proizvodna enota je občutno bolj ekonomična, kakor sta dve manjši.

Zaradi vedno slabše energetske situacije je bilo treba takoj začeti z graditvijo in graditi pospešeno, da bi bile pričakovane nove kilovatne ure električne energije čimprej na razpolago slovenskemu gospodarstvu. In res se je izgradnja pričela že jeseni 1958. Glavna gradbena dela so bila končana leta 1959, delno pa že tudi montaža, tako da je novi turboagregat začel obratovati že konec leta 1960. To je bil izreden delovni uspeh sodelujočih delovnih kolektivov in dobaviteljev.

Dobavitelji so bili, kot za I. fazo, iz Švice in Zahodne Nemčije. Kotlovne naprave je dobavila švicarska firma SULZER, turboagregat s pomožnimi pogoni švicarski firmi ESCHER - WYSS in OERLIKON, vse električne naprave pa nemška firma SIEMENS.

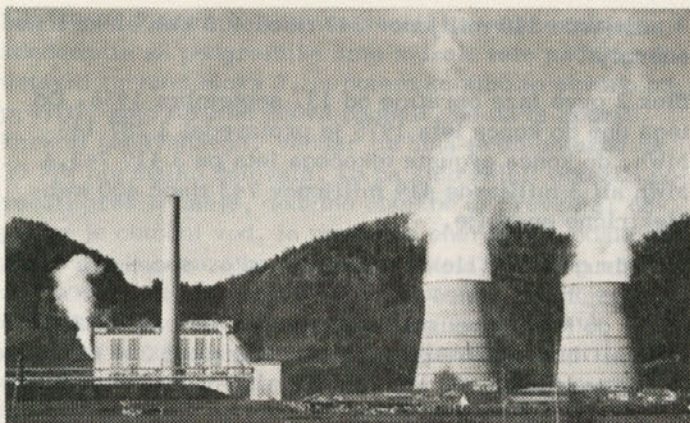
## Obdobje 1960 - 1966

V teh šestih letih je termoelektrarna Šoštanj s svojimi 135 MW v glavnem obratovala do kraja obremenjena, in to brez večjih okvar, tako da je z električno energijo, ki jo je proizvedla, krepko pomagala omiliti vedno večje pomanjkanje, ki se je pričelo pojavljati v slovenski in jugoslovanski električni mreži.

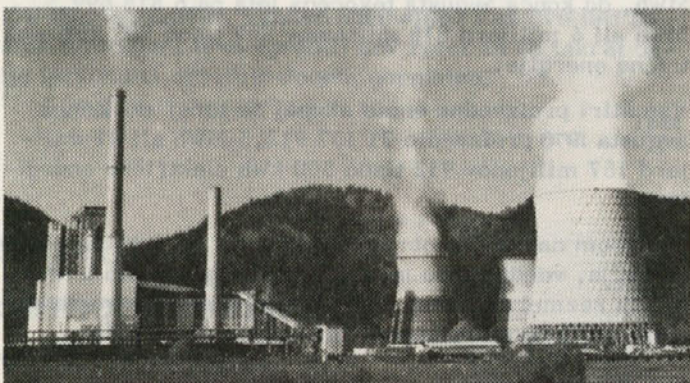
(Ob tej priložnosti je treba povedati tudi, da je TE Šoštanj pričela obratovati prva, pred TE Kakanj in TE Kolubara, ki so ju pričeli graditi istočasno.)

Glede na to, da je bil primanjkljaj v elektroenergetskih bilancah v tem obdobju iz leta v leto večji, je bilo treba čimprej ukrepati, da bi spričo pričakovanih redukcij električnega toka gospodarska škoda ne bila prevelika. Vendar so kljub resni situaciji šele po mnogih študijah in raziskavah razmer v slovenski in jugoslovanski elektroenergetiki prišli do odločitve za izgraditev nove elektrarne, se pravi, dokaj pozno. Šele leta 1966 je namreč prišlo do izbire najbolj sprejemljive





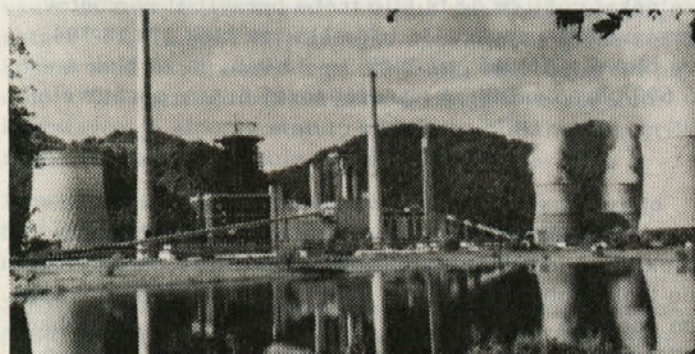
TE Šoštanj leta 1960 - končana je tudi II. faza.



TE Šoštanj leta 1972 - III. faza obratuje že s celotno zmogljivostjo.



Levo, hladilna stolpa TEŠ I in II, zgrajena s pomičnimi odri - desno, hladilni stolp TEŠ III, postavljen z montažno izgradnjo



TE Šoštanj leta 1976 - naslednjo jesen bo nared za obratovanje še četrta, zadnja faza; potem bo moč celotne elektrarne 745 MW.

variante in lokacije: padla je odločitev za izgradnjo III. faze TE Šoštanj!

## Obdobje 1966 - 1972

### Leta priprav in graditev TE Šoštanj III

Elektroenergetska kriza je postajala vse resnejša, in z izgradnjo TEŠ III je bilo treba pohiteti. Izmed prijavljenih na razpis za dobavo opreme je posebna strokovna komisija po temeljitem pregledu in ocenitvi ponudb izbrala najugodnejše dobavitelje. Dobavo glavne opreme za TEŠ III so zaupali zahodnonemški firmi BABCOCK (kotlovno opremo, opremo za ureditev transporta premoga ter naprave za pripravo vode) ter KRAFTWERK UNION - KWU (turboagregat s pomožnimi napravami in glavni transformator). Drugo opremo, manjše transformatorje, razno elektro opremo in del strojnih naprav, pa so dobavila naša domača podjetja. Delež domače dobave je znašal prek 20 % celotne dobave opreme za TEŠ III.

Spomladi leta 1969 so pričeli z gradbenimi deli, konec istega leta pa že z montažo pomožnih objektov in postavljanjem kotlovne konstrukcije. Pretežni del obširnega programa montažnih del je bil realiziran v letu 1970, do jeseni 1971 pa so bila končana vsa montažna dela. Sledili so preizkusi in poskusno obratovanje posameznih naprav. Kotel s strojnimi napravami je bil nared za prvo zakuritev že konec decembra 1971, druge naprave, predvsem za zaščito in signalizacijo, pa so pripravili za uporabo takoj v začetku leta 1972.

Prva sinhronizacija novega bloka z električnim omrežjem je bila opravljena že 15. marca 1972.

Omeniti velja še, da so vsa gradbena in montažna dela za TEŠ III opravila naša domača podjetja. Pri tem so imeli glavni delež pri objektih delavci GRADISA, pri montaži pa mariborska HIDROMONTAŽA.

## Zadnje obdobje, od 1972 do 1976

Ker se je pomanjkanje električne energije še naprej zaostrovalo, so prva leta tega obdobja označevali napor za čim hitrejšo zagotovitev finančnih virov za izgradnjo nove, IV. faze TE Šoštanj ter pospešeno iskanje kar najprimernejših dobaviteljev opreme zanjo in izvajalcev, ki bi jo čim preje izgradili.

Prve priprave za graditev IV. bloka TE Šoštanj so se pričele že pred začetkom obratovanja njene III. faze, in sicer takrat, ko je graditev bloka velikostnega razreda, v katerega spada TE Šoštanj IV, prišla v republiški plan graditve elektroenergetskih objektov. Zato je izdelava lokacijske študije za ta blok bila pri kraju že v letu 1972, v začetku naslednjega leta pa smo že končali tudi z razpisom za dobavo opreme in izvedbo del ter zatem dobili še lokacijsko dovoljenje.



Izbiro dobaviteljev opreme in izvajalcev del je tako kot za TEŠ III tudi za TEŠ IV opravila posebna strokovna komisija (s podkomisijami). Za glavnega dobavitelja je izbrala firmo KWU (v konzorciju s firmo SULZER), ki se je obvezala, da bo z nad 40-odstotnim deležem vseh dobav pritegnila k sodelovanju tudi jugoslovanske dobavitelje.

Ta hip, konec septembra 1976, sta graditev in montaža objektov in naprav IV. faze v največjem tempu, in če se ne bo zgodilo kaj res nepredvidenega, bo ta faza termoelektrarne Šoštanj začela obratovati v predvidenem roku, to je, čez dobro leto - OKTOBRA 1977!

## IV. faza TE Šoštanj bo 11-krat močnejša od enega bloka I. faze

Za primerjavo med enim blokom I. faze in blokom IV. faze TE Šoštanj v izgradnji si ogledimo nekatere njune tehnične podatke!

KOTEL	Blok I. faze	Blok IV. faze
Tip - Izvedba	SULZER, ocevovni, prisilni pretok	SULZER, pretočni, stolpna
Zmogljivost	125 t/h	1 005 t/h
Plak sveže/vmes. pregrete pare	100 atn	187/42 atn
Temp. sveže/vmes. pregrete pare	515 °C	540/545 °C
Napajalne črpalke	160 t/h	/2 + 1/ x 580 t/h
Skup.ogrev.površina:		
- ocevje	4 306 m <sup>2</sup>	44 800 m <sup>2</sup>
- luvo	7 600 m <sup>2</sup>	32 400 m <sup>2</sup>
Skupna dolžina cevi aktivnega dela kotla	prib. 40 000 m	prib. 350 000 m
TURBINA		
Nazivna/maksimalna moč	30 MW	320/335 MW
Naziv.temp.hlad.vode	27 °C	22 °C
Kondenz.črpalke	100 t/h	2 x 760 t/h
Hladilne črpalke	6 500 t/h	2 x 18 000 t/h
GENERATOR		
Nazivna moč	37,5 MVA	394 MVA
Cos phi	0,8	0,85
Nazivna napetost	10 500 V ± 5 %	21 kV ± 10 %
Hlajenje	glavni in pomož. vzbuj.stroj	vodik, 4 bar thyristorsko, 1 220 kW, 375 V, 3 250 A
GLAVNI TRANSFORMATOR		
Nazivna moč	32 MVA	394 MVA
Hlajenje	pris., zrak	vodno

Blok z močjo 30 MW - I. faza ima, kot vemo, dva taka bloka - je nekaj, v petdesetih letih, veljal za veliko elektroenergetsko proizvodno enoto v Jugoslaviji, blok IV. faze TE Šoštanj, ki jo gradimo sedaj, pa bo ob začetku obratovanja največja elektroenergetska proizvodna enota v Jugoslaviji, vendar le v Jugoslaviji, saj v svetu gradijo turboagregate s 5-krat večjo močjo.

LoM

## Dvajset let obratovanja TEŠ v kilovatnih urah

Dovolite mi, da vas seznanim še z nekaj podatki o dosedanji proizvodnji električne energije v TE Šoštanj, ki vas utegnejo zanimati!

Blok 1 prve faze obratuje od 19. maja 1956. Od tega dne do konca leta 1975 je proizvedel 3 405 531 MWh, do konca avgusta tekočega leta pa 3 540 247,4 MWh ali

3 milijarde 540 milijonov 247 tisoč 400 kWh električne energije.

Blok 2 prve faze obratuje od 13. septembra 1956. Od tega dne do konca leta 1975 je proizvedel 3 287 143 MWh, do konca avgusta tekočega leta pa 3 419 743,4 MWh ali 3 milijarde 419 milijonov 743 tisoč 400 kWh električne energije.

Blok druge faze (blok 3) obratuje od 6. decembra 1960. Od tega dne do konca leta 1975 je proizvedel 7 070 869 MWh, do konca avgusta tekočega leta pa 7 379 222,2 MWh ali 7 milijard 379 milijonov 222 tisoč 200 kWh električne energije.

Blok tretje faze (blok 4) obratuje od 15. marca 1972. Od tega dne do konca leta 1975 je proizvedel 5 482 943,5 MWh, do konca avgusta tekočega leta pa 6 818 699,5 MWh ali 6 milijard 818 milijonov 699 tisoč 500 kWh električne energije.

Vse štiri proizvodne enote skupaj so torej do konca avgusta 1976 proizvedle 21 157 912,5 MWh ali 21 milijard 157 milijonov 912 tisoč 500 kWh električne energije.

Z ozirom na število obratovalnih ur bi proizvodnja bila še večja, vendar smo morali zaradi ugodnejših hidroloških razmer oziroma večje proizvodnje hidroelektrarn velikokrat obratovati pri minimalni obtežbi.

### Število doseženih obratovalnih ur poedinih blokov

Blok 1 je od 19. 5. 1956 do konca avgusta 1976 obratoval ali bil pogonsko pripravljen 139 457 ur.

Blok 2 je od 13. septembra 1956 do konca avgusta 1976 dosegel oziroma imel na razpolago 140 288 obratovalnih ur.

Blok 3 je od 6. decembra 1960 do konca avgusta 1976 dosegel oziroma imel na razpolago 116 586 obratovalnih ur.

Blok 4 je od 15. marca 1972 do konca avgusta 1976 dosegel oziroma imel na razpolago 29 817 obratovalnih ur.

Vsi štirje bloki so potemtakem doslej dosegli oziroma imeli na razpolago 426 148 obratovalnih ur ali 17 756 obratovalnih dni oziroma 592 obratovalnih mesecev ali okoli 50 obratovalnih let. Obratovalnega časa pa bi bilo še nekaj več, če ne bi bilo treba opravljati remontov proizvodnih naprav. Za to je šlo: za blok 1 - 15 794, za blok 2 - 16 986, za blok 3 - 13 045, in za blok 4 - 5 693 obratovalnih ur; skupaj torej 51 518 obratovalnih ur.

Razen začetnih, tako imenovanih otroških bolezni so bloki 1, 2 in 3 obratovali zelo zadovoljivo, kar je očitno tudi iz obratovalnih ur in proizvedenih kWh električne energije. Tudi z novim blokom, blokom 4, se lahko zdaj podobno pohvalimo, saj obratuje v redu. Težave, ki smo jih s tem blokom imeli ob začetku obratovanja, smo z rekonstrukcijo bloka leta 1964 odpravili.

Največjo okvaro na proizvodnih napravah pa smo imeli



leta 1967! Zaradi velike netesnosti na vodu grelnega kondenzata za podgrelnike smo morali zelo na hitro zastaviti turbino bloka 3, in potem, ko smo to okvaro odpravili, smo turbino znova pognali, ne da bi opazili karkoli nenavadnega. Vendar turbina je do obtežbe za 30 MW normalno delovala, ko pa smo želeli obtežbo povečati prek te meje, dodatne obtežbe ni prevzela; odprl se je obtočni vod, in presežna energija je odšla naravnost v kondenzator. Kaj smo hoteli? Turbino smo znova ustavili, jo pregledali in ugotovili, da ji je zaradi enostranske ohlaiditve posnelo en venec lopatic VT dela, da so se posnete lopatice zagostile v odprtino za dovod pare, zmanjšale tej odprtini normalni presek in da spričo tega v turbino ni moglo priti zadosti pare. Ko smo turbino potem razstavili, očistili in sestavili, smo z njo zopet lahko začeli obratovati, sicer z okoli 5 MW manjšo močjo, vendar normalno. Čez dve leti pa smo tej turbini tako vgradili nov rotor in od takrat dalje ta turbina obratuje docela normalno.

ToM

## Razvoj samoupravljanja v TE Šoštanj

Samoupravljanje v TE Šoštanj se je začelo razvijati na podlagi veljavne zakonodaje sredi petdesetih let, zlasti pa na osnovi zakona o delavskih svetih in drugih organih upravljanja iz leta 1950. Tako je po končani izgradnji I. faze, na dan konstituiranja podjetja "elektrarna Šoštanj", 25. februarja 1957, prišlo do izvolitve prvega delavskega sveta in drugih organov upravljanja TE Šoštanj. S tem dnem je elektrarniški kolektiv prevzel upravljanje elektrarne v svoje roke.

Podobno kot v drugih gospodarskih organizacijah pa se je zatem vsebina samoupravljanja nenehno poglobljala in utrjevala. Razvoj demokratičnosti odločanja, upravljanja, so predvsem pogojevali zavzetost družbenopolitičnih organizacij znotraj kolektiva, zunanji družbenopolitični dejavniki in veljavna zakonodaja s tega področja. Organiziranost delovanja samoupravnega sistema smo v TEŠ vsebinsko in formalno dograjevali predvsem na osnovi sprememb oziroma dopolnitev prejšnje ustave SFRJ in SRS. Najvažnejše spremembe glede enakopravnega in neposrednega odločanja vseh delavcev pa smo v TEŠ notranje uzakonili na podlagi nove republiške ustave, in sicer v statutu rudarsko-elektroenergetskega kombinata Velenje - TOZD TEŠ iz leta 1974.

Nenehno razvijanje samoupravljanja v TEŠ izpričujejo tudi naši predlogi, s katerimi želimo uresničiti bistvene določbe osnutka zakona o združenem delu.

Z ozirom na to, da je neposredno in enakopravno odločanje delavcev v TOZD o vseh bistvenih družbeno-ekonomskih vprašanjih na področju gospodarstva in družbe njih služb pglavitna značilnost socialističnih proizvodnih odnosov, moramo znotraj naše organizacije združenega dela in izven nje dosledno uresničiti določbe no-

ve ustave in predpisov, ki izvirajo iz nje.

Ker smo v jubilejnem letu, v letu, ko praznujemo 20-letnico obratovanja TE Šoštanj, je prav, da omenimo še, koliko delavskih svetov smo v tem obdobju izvolili v TE Šoštanj in kdo so bili njihovi predsedniki.

Predsednik prvega delavskega sveta, ki smo ga izvolili 25. 2. 1957, je bil Maks Lomšek, predsedniki naslednjih delavskih svetov - od leta 1959 dalje, ko je prenehal dvojni mandat prvemu svetu - pa so zapored bili:

od leta 1959 - 1961 Milan Vrabič,  
od leta 1961 - 1962 Ciril Glavnik,  
od leta 1962 - 1964 Adolf Ošlovnik,  
od leta 1964 - 1965 Milan Vrabič,  
od leta 1965 - 1966 Ciril Novinšek,  
od leta 1966 - 1968 Milan Vrabič,  
od leta 1968 - 1972 Filip Lesnjak,  
od leta 1972 - 1973 Polde Dvoršak,  
od leta 1974 - 1976 Zvone Vidic.

Predsednik zdajšnjega delavskega sveta, izvoljenega v tem letu, je Polde Dvoršak.

Poleg članov delavskih svetov oziroma delavcev, ki so odločali v okviru pristojnosti le-teh, pa je v tem obdobju bilo še veliko delavcev TE Šoštanj, ki so delali najprej v nekdanjem upravnem odboru delavskega sveta TEŠ, pozneje pa v njegovih kolektivnih izvršilnih organih, odboru za medsebojna razmerja v združenem delu, samoupravni delavski kontroli, disciplinski komisiji ter drugih neposredno ali posredno izvoljenih odborih in komisijah.

Na samoupravnem področju je bilo v prejšnjih letih precej naših delavcev angažiranih tudi v organih upravljanja bivšega ELES in bivšega združenega podjetja EGS, zdaj pa jih ustrezno število deluje v organih REK Velenje, SOZD EGS in ISE.

Če k tem dodamo še vse delavce TE Šoštanj, ki so delovali in delujejo v različnih družbenopolitičnih organizacijah in društvih, ki jih nismo omenili, je gotovo, da so vsi delavci TEŠ prežeti z idejami za urejanje socialističnih odnosov na podlagi samoupravljanja. (Kug)

## Predsedniki dosedanjih DS TE Šoštanj o svojem predsedništvu



Maks LOMŠEK

"Prvi delavski svet smo v naši elektrarni izvolili v začetku leta 1957, takoj po končani izgradnji I. faze, 25. februarja, na dan, ko je iz TERMoeLEKTRARNE ŠOŠ-



TANJ V IZGRADNJI nastalo podjetje za proizvodnjo električne energije - TERMOELEKTRARNA ŠOŠTANJ.

Zahtevno nalogo, predsedovanje prvemu delavskemu svetu, so mi naložili na njegovi 1. seji, 25. februarja, takoj po njegovi izvolitvi, in to nalogo sem zatem opravljal do leta 1959.

Kljub temu, da smo izvoljeni v prvi delavski svet bili prvi "novinci, začetniki" na področju delavskega samoupravljanja, smo vendarle uspešno reševali naloge, ki so nam jih delavci kot članom sveta zaupali.

Prav dobro se še spominjam 6. redne seje sveta z dne 15. 10. 1957, ko je komisija, postavljena za ureditev izročitve podjetja v upravljanje samoupravnim organom, končala z delom, in smo na tej seji sveta imeli opraviti predajo in prevzem poslov med direktorjem elektrarne in delovnim kolektivom.

Te seje se natanko spominjam zato, ker je po njej moral delavski svet precej pogosto zasedati, da je sproti reševal najnujnejše in najvažnejše naloge, ki so se nabirale v okviru takratne delovne organizacije TE Šoštanj in takratne skupnosti slovenskega Elektrogospodarstva, ELES. Najprej je bilo treba spraviti v red interne poslovne akte in poslovnike samoupravnih organov: delavskega sveta, upravnega odbora in raznih komisij.

Zahtevno delo sta bila tudi pregled in potrditev plana rednega letnega remonta za leto 1957, in sicer zato, ker je bil le-ta prvi tak program v zgodovini obratovanja elektrarne.

Že takrat pa smo se spoprijemali tudi z vprašanji s področja financ - tudi plačilnega prometa. Izredna sredstva iz vira poskusnega obratovanja I. faze je bilo treba kar najbolj razporediti po skladih in se potem lotiti izdelave tarifnega pravilnika, da bi po načelih takratnega sistema nagrajevanja - ki ni bil najboljši - zagotovili našim delavcem primerne OD.

Omeniti moram tudi, da je mandatna doba, ko sem bil predsednik delavskega sveta elektrarne, sovpadala tudi s pripravami na izgradnjo in graditvijo II. faze TE Šoštanj in je zato delavski svet moral marsikatero sejo posvetiti tudi tej problematiki, predvsem problemom pomanjkanja gradbenega materiala. Takratna leta so bila značilna po tem, da je enkrat primanjkovalo cementa, potem betonskega železa, nato zopet lesa in tako naprej.

Ko danes pogledam na že skoraj dokončno izgrajen močilen kompleks TE Šoštanj, moram priznati, da so tudi samoupravni organi elektrarne mnogo prispevali za uresničitev zastavljenih programov."



Milan VRABIČ

"Vedno se rad spominjam tistih dni, ko je pričela elek-

trarna s poskusnim in nato z rednim obratovanjem. Takrat, leta 1956, sem bil strojnik in ravno meni je pripadel svečani akt, da sem prvič odprl vstopni ventil turbine 1 in jo spravil v obratovanje; to je za silo razvidno iz slike.

Tudi v času, ko sem bil predsednik delavskega sveta TEŠ, je bilo precej svetlih, a tudi temnih trenutkov. Vendar mi je v spominu ostalo več prijetnih kot neprijetnih; pač zato, ker slednje človek rad hitro izbriše iz spomina. Takratni delavski svet je reševal in obravnaval obilico zahtevnih nalog, predvsem s področja notranjih organizacijskih vprašanj, a tudi probleme skupnega elektrogospodarstva Slovenije.

Ob sedanjem jubileju, 20-letnici obratovanja, želim zdajšnjemu delavskemu svetu TE Šoštanj uspešno delo na področju delavskega samoupravljanja, delovnemu kolektivu elektrarne pa, da bi še naprej ostal tako enoten, kot je bil nekdanj, in da se bi tudi izgradnja IV. faze TE Šoštanj iztekla tako kvalitetno, kot se je prva - predvsem pa pravočasno!"



Ciril GLAVNIK

"V termoelektrarni Šoštanj delam že od leta 1951. Takrat, ko sem začel delati, je pravzaprav to bila še elektrarna Velenje. Šele leta 1954 je prišlo do ustanovitve podjetja "termoelektrarna Šoštanj v izgradnji", po izgradnji I. faze TE Šoštanj in njeni vključitvi v proizvodnjo pa je to podjetje dobilo tudi svoje organe delavskega samoupravljanja.

Kot član delovnega kolektiva termoelektrarne Šoštanj sem bil izvoljen za predsednika delavskega sveta leta 1959. Iz mandatne dobe mojega predsedništva se predvsem spominjam nepozabnega dogodka - obiska maršala Jugoslavije - predsednika Tita, ki je delovnemu kolektivu takratne TE Šoštanj izrekel priznanje za uspešno izgraditev I. faze elektrarne.

Naslednji dogodek, ki se ga dobro spominjam, je bil konec graditve II. faze, ki smo ga dosegli pred rokom. Kot priznanje za to je delovni kolektiv elektrarne prejel za dan republike, 29. november, v letu 1960, "red dela rdeče zvezde", ki mu je pomenil ponovno delovno spodbudo.

Kot mlad delovni kolektiv smo v takratnem obdobju ob večjih družbenih finančnih dotacijah veliko prispevali za razvoj Šaleške doline tudi delavci TE Šoštanj. S prostovoljnimi delom smo pomagali asfaltirati cestno povezavo Šoštanj - Velenje, regulirati Pako, idr. V mandatni dobi, ko sem jaz predsedoval delavskemu svetu TEŠ, se je kolektiv elektrarne odločil in za boljše počutje svojih članov zgradil v Crikvenici tudi svoj počitniški dom, ki so ga naši delavci 100-odstotno izkoristili in je še dandanes do kraja zaseden.



Kot takrat, ko sem bil predsednik DS, tudi danes želim, da bi delavsko samoupravljanje dobilo resnično in še večjo vlogo na vseh področjih odločanja, kajti le s tem se bo potrdila in učvrstila naša samoupravna socijalistična skupnost."



Adolf OŠLOVNIK

"V času mojega mandata za predsednika delavskega sveta TEŠ, to je, v letih 1962 - 1964, v našem elektrogospodarstvu delavsko samoupravljanje še ni bilo tako razvito kot v ostalih gospodarskih panogah. To je bil čas, ko so si delovni kolektivi le s težavo utirali pot do samostojnega upravljanja in iskali načine, s katerimi bi čimbolj uveljavili svoje pravice do udeležbe pri gospodarjenju v svojih podjetjih. Vzrok tega so bili predvsem neurejeni ekonomski odnosi znotraj elektrogospodarstva in administrativno vmešavanje v gospodarjenje posameznih kolektivov od zgoraj.

Glavna ovira za stvarni razvoj delavskega samoupravljanja ter razvoj in napredek vsakega elektrogospodarskega podjetja je bila takratna ekonomska ureditev elektrogospodarstva, ki je delovnim kolektivom oziroma podjetjem sproti priznavalo samo del poslovnih stroškov. Tako so dobivali kolektivi le del svojega dejansko ustvarjenega dohodka, medtem ko se je drugi del dohodka prelivaval v skupni dohodek celotne elektrogospodarske skupnosti, ta del dohodka pa so šele ob koncu poslovnega leta razporejali družbeni upravni organi - upravni odbori skupnosti.

Del slednjega dohodka je bil razporejen med podjetja skupnosti, ostali del pa v razne namenske sklade. Ob takih pogojih pa nam, samoupravljalcem, ni bilo omogočeno, da si izdelamo lastni, pravi sistem nagrajevanja po delu in smo zaradi tega bili primorani obdržati bolj ali manj stare mezdne odnose.

Tako okrnjena, nesigurna in prek leta nepoznana materialna osnova je v veliki meri hromila delo samoupravnih organov. Postavljeni smo bili v položaj obračunskih enot, odvisnih od sklepov upravnega odbora elektrogospodarske skupnosti ter od posebnih predpisov državnih upravnih organov.

V takih pogojih se tudi niso mogli vzpostaviti prístni odnosi posameznih podjetij s pristojnimi komunami, ker je pri tako nejasnem gospodarjenju prihajalo do sporov med njimi in podjetji, saj podjetja niso mogla materialno podpreti svoje komune, tako kot je komuna pričakovala v skladu s svojimi upravičenimi potrebami.

Podjetjem v elektrogospodarstvu je torej treba na gospodarskih osnovah zagotoviti popolno ekonomsko samostojnost in s tem dejansko ustvariti pogoje za krepitev in nadaljnji razvoj delavskega samoupravljanja.

Celotni dohodek elektrogospodarskih podjetij bi se moral oblikovati na osnovi vrednosti proizvoda in storitev - tako kot v ostalih vejah gospodarstva. Delitev dohodka pa bo morala biti taka, da bo materialni interes vsa tega delavca vezan na uspešnost gospodarjenja."

PRIPIS UREDNIŠTVA - Mimogrede naj omenimo, da je Adolf Ošlovnik bil letos edini dobitnik zlatega znaka sindikatov Slovenije s področja občinskega sindikalnega sveta Velenje in da je pred nekaj meseci izpolnil pogoje za upokojitev.



Polde DVORŠAK

"Kljub temu, da so na področju upravljanja zahtevne naloge v vseh dejavnostih, menim, da je ta problematika v slovenskem elektrogospodarstvu še toliko težja, ker v njem ostajajo še vnaprej nerazrešena nekatera bistvena ekonomska in organizacijska vprašanja. Mislim predvsem na nedosledno urejenost dohodkovnih odnosov znotraj elektrogospodarstva in med elektrogospodarstvom in potrošniki električne energije. Nam v TE Šoštanj pa je poleg vseh tekočih nalog naložena še odgovornost za izgradnjo objekta TEŠ IV, ki pomeni poleg graditve nuklearne elektrarne Krško največjo investicijsko delo v Sloveniji in je kot taka odločilnega pomena za našo organizacijo, za REK Velenje, za občino Velenje in za celotno družbeno skupnost.

Poleg navedenih velikih problemov so naši organi upravljanja, predvsem pa delavski svet, zaposleni še z urejanjem notranje organizacije dela, kadrovske problematike, problematike nagrajevanja delavcev itd., itd.

Kljub velikim prizadevanjem na vseh področjih pa nam ostaja še veliko nedorečenega - tako v TOZD kot v DO REK Velenje, SOZD EGS in ISE.

Uspešno razrešitev navedenih problemov je mogoče pričakovati samo ob enotni ekciji vseh družbenopolitičnih dejavnikov ožje in širše družbene skupnosti, in to na osnovi ustave in drugih predpisov."



Zvone VIDIC

"Delavski svet z mandatnim obdobjem od 7. marca 1974 do 20. aprila 1976 je bil zapovrstjo deseti DS v termoelektrarni Šoštanj. Njegov mandat se je pričel po mučnem obdobju prisilne uprave, po združitvi v DO REK Velenje ter po reorganizaciji TE Šoštanj iz enovite



delovne organizacije v TOZD, kar je imelo za posledico tudi bistvene kadrovske in organizacijske spremembe dotedanega poslovanja. Kljub novim razmeram, predvsem pa novim odgovornim nalogam, so člani delavskega sveta in njegovih organov takoj ujeli ritem samoupravnega dela ter ga uspešno obdržali do konca mandatne dobe.

Na svojih enaintridesetih delovnih sejah je ta delavski svet z največjo mero odgovornosti razpravljal in sklepal o tekoči proizvodni problematiki, predvsem pa o poteku graditve termoelektrarne Šoštanj IV. Poleg tega je njegova mandatna doba sovpadala z obdobjem samoupravnega sporazumevanja; pripraviti in sprejeti je bilo treba statut, samoupravne sporazume ter druge interne akte TOZD in delovne organizacije, poleg tega pa proučiti in skleniti še vrsto eksternih samoupravnih sporazumov.

Brez pretiravanja lahko trdimo, da je delavski svet desete mandatne dobe častno in odgovorno opravil svoje naloge in s tem opravičil zaupanje delavcev - samoupravljalcev termoelektrarne Šoštanj."

Od predsednikov dosedanjih delavskih svetov TE Šoštanj se z dvema predsednikoma - Cirilom Novinškom in Filipom Lesnjakom - na žalost nismo mogli pravočasno dogovoriti za podobna prispevka, saj oba nista več člana kolektiva TE Šoštanj. (LoM)

Na rob prispevkom  
ob 20-letnici TEŠ,  
Anton Ribarič iz službe  
REK Velenje za varstvo pri delu

Uspeh, ponos  
in zgled!

Te dni praznujejo v TOZD TE Šoštanj poseben praznik, 20-letnico sodobno organiziranega proizvodnega dela. Dvajsetega septembra leta 1956 je začel obratovati 2. blok faze I. Od takrat je TE Šoštanj, čeprav po številu zaposlenih mala organizacija združenega dela, zabeležila mnoge delovne uspehe, na katere je lahko ponosna. Z njihovimi uspehi se radi pohvalimo tudi drugi, ki živimo in delamo v Šaleški dolini.

Tudi ves čas letošnjega kritičnega obdobja v elektrogospodarstvu, od februarja dalje, so zaposleni v TOZD TE Šoštanj presegali načrtovane mesečne proizvodne naloge za električno energijo. Za vloženi trud in rezultat dela, ki smo ga vsi po celi Sloveniji s pridom uporabili, smo jim hvaležni.

Da o povedanem kdo ne bi podvomil, pogledjmo tole preglednico izpolnjevanja načrtovanih proizvodnih nalog TE Šoštanj za pretekle mesece tekočega leta!

MESEC	Planirano (GWh)	Doseženo (GWh)	± %
JANUAR	227	259	+ 14
FEBRUAR	218	237	+ 8,6
MAREC	236	242	+ 2,6
APRIL	228	223	- 1,9
MAJ	175	201	+ 14,8
JUNIJ	104	119	+ 14,5
JULIJ	145	228	+ 57,3
AVGUST	199	236	+ 18,5
Skupaj	1 532	1 745	+ 13,9

Za navedeno povečanje proizvodnje električne energije pa so v TE Šoštanj seveda potrebovali tudi več lignita; koliko - nakazuje tale tabela!

MESEC	Dobavljeno v deponiji TEŠ (ton)	Pokurjeno v TEŠ (ton)	Konec meseca v deponiji TEŠ (ton)	OPOMBA
JANUAR	269 771	269 769	70 063	V deponiji
FEBRUAR	282 086	282 086	77 230	TEŠ je bilo
MAREC	326 113	326 121	127 377	1. 1. 1976
APRIL	255 964	255 974	104 872	96 262 ton
MAJ	211 981	211 984	86 225	lignita.
JUNIJ	228 832	226 236	134 845	
JULIJ	207 140	208 110	81 828	
AVGUST	256 336	256 335	58 711	
Skupaj	2 008 223	2 036 515	55 870	

Kot vidimo, so v TE Šoštanj za povečan obseg proizvodnje električne energije res porabili tudi več lignita, saj to nakazuje zgoraj navedeno dejstvo, da dobavljene količine lignita niso zadostovale pokurjenim, tako da se je količina lignita v elektrarniški deponiji konec avgusta skrčila kar na neznatnih 55 890 ton.

To pa pomeni, da so proizvodne temeljne organizacije RLV - glede na to, da bo poraba lignita v TE Šoštanj zagotovo še naprej tolikšna kot doslej - pred veliko nalogo, da ustrezno povečajo obseg proizvodnje lignita.

Ta naloga pa je še toliko večja, ker njihova dosedanja prizadevanja s tem ciljem niso obrodila pravih sadov. Sicer pa to izpričuje tudi naslednja tabela o načrtovanih proizvodnih nalogah in doseženih proizvodnih rezultatih.

MESEC	Planirana proizvodnja lignita (ton)	Dosežena proizvodnja lignita (ton)	± ton	± %
JANUAR	393 350	367 000	- 26 350	- 6,70
FEBRUAR	391 650	384 000	- 7 650	- 1,95
MAREC	427 650	434 000	+ 6 350	+ 1,48
APRIL	382 680	377 000	- 5 680	- 1,48
MAJ	328 840	332 000	+ 3 160	+ 0,96
JUNIJ	372 290	353 000	- 19 290	- 5,18
JULIJ	340 380	329 000	- 11 380	- 3,34
AVGUST	339 870	347 000	+ 7 130	+ 2,01
Skupaj	2 976 710	2 923 000	- 53 710	- 1,80

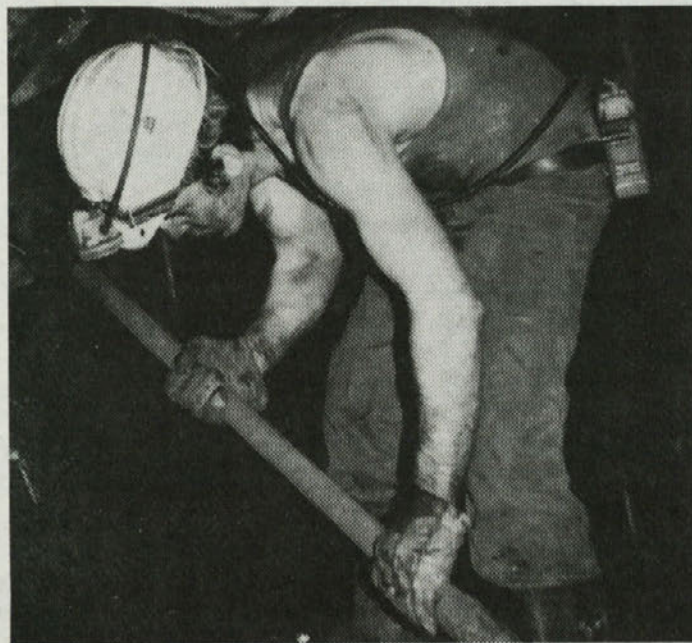
Gornja tabela sicer kaže, da so temeljne organizacije RLV domala izpolnile proizvodne naloge za pretekle mesece, zlasti če upoštevamo, da je do navedene negativne razlike v višini 1,8 % prišlo zaradi višjih sil, kot so jamski ogenj v jami Škale, jamski ogenj in ogrevi v jami Vzhod in Zahod, okrnjeno odkopavanje v etaži na k. - 10 jame Vzhod zaradi razlogov, o katerih smo že večkrat govorili, itd.



Ne glede na ta dejstva pa obseg proizvodnje TOZD RLV ne zadovoljuje, in TOZD bodo morale storiti vse, da ga povečajo, kar so pravzaprav že tudi načrtovale.

Pri predvidenem povečanju naj bi imela največji delež čela v etaži na k. - 10 jame Vzhod, katera bodo opremljena s podporjem KTU in bodo začela obratovati v mesecu decembru. Po drugi strani pa morajo zagotoviti večjo proizvodnjo mehanizirana čela v jami Zahod in Stebru 8, in sicer z dvigom produktivnosti od sedanjih 8 ton/m<sup>3</sup>/dan na 12 in več ton/m<sup>3</sup>/dan.

Z doseženo produktivnostjo rudniških proizvodnih enot preteklih mesecih, glede na sledečo tabelo, namreč na splošno ne moremo biti zadovoljni, posebno pa ne moremo biti zadovoljni s produktivnostjo mehaniziranih čel oziroma odkopov.



Me- sec	T O Z D	Izračunano (ton)	Nakopano (ton)	Izgube (%)	TON/m <sup>3</sup> /dan	Poprečni napredek (m/dan)	Opombe
I.	JAMA VZHOD	154 600	146 880	- 5,0	10,0	0,71	klas.odkop. + delno meh.
	JAMA ZAHOD	111 300	70 624	- 36,6	9,6	1,24	meh.odkop.
	STEBER 8	89 600	73 479	- 18,0	8,24	0,77	meh.odkop.
	JAMA ŠKALE	71 000	49 720	- 30,0	7,21	0,87	klas.odkop.
II.	JAMA VZHOD	152 000	154 580	+ 1,7	10,5	0,69	klas.odkop. + delno meh.
	JAMA ZAHOD	102 000	76 685	- 24,8	9,9	1,32	meh.odkop.
	STEBER 8	91 000	76 928	- 15,5	9,20	0,85	meh.odkop.
	JAMA ŠKALE	79 700	48 990	- 38,5	7,64	1,08	klas.odkop.
III.	JAMA VZHOD	171 500	166 440	- 2,9	10,6	0,71	klas.odkop. + delno meh.
	JAMA ZAHOD	123 200	87 650	- 28,9	9,2	1,21	meh.odkop.
	STEBER 8	85 100	81 650	- 4,1	7,32	0,64	meh.odkop.
	JAMA ŠKALE	87 700	63 232	- 27,9	6,97	0,85	klas.odkop.
IV.	JAMA VZHOD	135 600	138 160	+ 1,9	9,8	0,65	klas.odkop. + delno meh.
	JAMA ZAHOD	97 800	70 419	- 28,0	8,0	1,1	meh.odkop.
	STEBER 8	101 900	86 315	- 15,3	6,92	0,65	meh.odkop.
	JAMA ŠKALE	78 000	55 205	- 29,2	6,56	0,80	klas.odkop.
V.	JAMA VZHOD	108 740	108 880	+ 0,2	9,8	0,71	klas.odkop. + delno meh.
	JAMA ZAHOD	85 630	62 411	- 27,1	8,06	1,01	meh.odkop.
	STEBER 8	103 500	83 422	- 19,4	8,32	0,84	meh.odkop.
	JAMA ŠKALE	77 200	50 240	- 34,9	7,11	0,92	klas.odkop.
VI.	JAMA VZHOD	94 800	87 690	- 7,5	9,6	0,61	klas.odkop. + delno meh.
	JAMA ZAHOD	89 800	83 560	- 6,9	9,4	0,96	meh.odkop.
	STEBER 8	122 300	96 440	- 21,1	8,82	0,96	meh.odkop.
	JAMA ŠKALE	95 400	61 990	- 35,0	7,35	0,92	klas.odkop.
VII.	JAMA VZHOD	90 800	91 260	+ 5,0	8,4	0,69	klas.odkop. + delno meh.
	JAMA ZAHOD	84 220	64 340	- 23,6	10,8	1,01	meh.odkop.
	STEBER 8	110 800	85 300	- 23,0	7,99	0,79	meh.odkop.
	JAMA ŠKALE	87 200	62 010	- 28,9	7,07	0,86	klas.odkop.
VIII.	JAMA VZHOD	114 900	81 074	- 29,4	8,9	0,72	klas.odkop. + delno meh.
	JAMA ZAHOD	103 500	65 490	- 36,8	8,3	0,97	meh.odkop.
	STEBER 8	126 100	98 699	- 21,7	8,88	0,83	meh.odkop.
	JAMA ŠKALE	86 600	68 195	- 21,3	7,51	0,74	klas.odkop.

K navedenim napredkom velja pripomniti, da so v jami Škale kot celoti zadovoljivi, in sicer glede na to, ker so vsi odkopi v njej v strmini, precej odkopov, naprimer odkopi RPP, pa je še pod svežo krovino.

Nobenega opravičila pa ni za nezadovoljive napredke v jami Zahod in Stebru 8. Če namreč pozorno sledimo navedbam v gornji tabeli, lahko že na prvi pogled ugotovimo, da so rezultati v teh dveh proizvodnih enotah preskromni, in če povemo še, da je ravno v teh dveh jamah vgrajena najsodobnejša oprema, za popolno strojno odkopavanje in podpiranje, sta obe resnično vredni kritike. Delo - opravljeno, na primer, z učinkom 6,92 ton/m<sup>3</sup>/dan - ni dobro delo; tako delo ni vredno hvale, temveč graje. Šele ko bosta ti dve jami dajali 12 ton/m<sup>3</sup>/dan in več, bodo zaloge lignita v depozitih TEŠ lahko zadostne, obenem pa bo tudi široka potrošnja lahko dobila že nekaj mesecev zaman iskan velenjski lignit ...

Tovariši, zaposleni v TOZD TEŠ, za 20-letnico vašega dela, ki jo praznujete te dni, in za dosežene uspehe vam zaposleni v temeljnih organizacijah RLV iskreno čestitamo ter želimo še veliko delovnih uspehov in delo brez nezgod!

Srečno!

## Za sklep pa nekaj »teševskih« kilovatnih h-a, h-a...

Dvajset let je dolga doba. Nič koliko je bilo resnega dela, resnih dogodkov. Vmes pa je bilo tudi nekaj veselih trenutkov; denimo: kilovatno veselih ... virov hudomušnega zbadanja tistih, ki so se jim pripetili ali jim veljali. Navsezadnje pa - zaradi slednjih je prenekatera nočna izmena bila bolj kratka in ta ali ona nevšečnost hitreje pozabljena ...

### Ti presneti telefoni!

Ob začetku obratovanja elektrarne, ko kotlovski strojniki še niso popolnoma zaupali inštrumentom na komandni plošči, so pred zagonom kotla vedno poslali koga k zagonski posodi, da bi opazoval višino vode za napajanje in jo po potrebi izpuščal v odtok. Ta obred so vedno naročali po telefonu.

Pa se je nekoč strojnik, ki ga je imel zaukazati, usekal za enico pri telefonski številki - in ob dveh ponoči vrgel iz sladkega sna Cirila; doma, seveda!

Ciril se je zlovoljno dvignil, privzdignil slušalko in si jo zehaje prinesel k ušesu, ko je iz nje zavreščalo:

"Halo, halo! Hej, ti, tam gori! Daj že, odpri že enkrat tisti tvoj ventil in spusti malo vode! Kaj ne vidiš, da je imaš preveč?!"



Ciril pa nazaj:

"Ja, krščen duš, a zdaj bom moral pa kar na komando scat'?! Sem se ga včeraj res malo nacedil, a kdaj bom odtakal, bom pa že sam najbolj vedel." In potem je slušalka besno treščila na vilice.

### Znašel

se je ...



Srečal je nekoč šef monterja, ki je pohajal: "Ne vidiš!? 'Obvezna uporaba zaščitnih čelad!' Če te še enkrat zasacim, bo kazen!"

"Zakaj, prosim ... Saj jo uporabljam ... Nikjer pa ne piše, da jo ne bi smel tudi tako ... Da imam roke kam dati ..." Se odreže monter.

### Originalno bujenje

Izmenovodja Martin se je bal, da bi zjutraj preslišal budilko, pa je poprosil kolego z nočne izmene, da ga ob petih zjutraj pokliče po telefonu. In res, zjutraj okrog petih Maksl zasuče Martinovo številko in dé:

"No, ti, lenuh zaspani, čas je že, da se zbrichtaš in spraviš!"

"Halo, halo, kdo kliče?" se oglasi mačkasto z nasprotni strani.

Pa se je Makslnu nenadoma posvetilo, da to ja ni Martinov glas, pač pa ... Bliskovito je odložil slušalko in si bolj zase zamrmral:

"Oprostite, tovariš dir ..., napačna zveza!"

Martin pa je tisto jutro na delo zamudil ...

### Novi oddelek v bolnišnici

Bodoči očka je pričakoval naraščaj in zaprosil Mimico v telefonski centrali, da bi povprašala v Slovenj Gradec, kako je kaj.

"Halo, bolnišnica, dajte mi porodniški oddelek!" začne Mimica.

Iz bolnice pa nazaj: "Moški ali ženski?"

### Zadrega pa taka

Izmenovodja se muči s sestavljanjem seznama pogonske posadke za naslednji teden. Ne gre mu pa ne gre, ker jih je nekaj v "bolniški".

"No, bo kaj," ga vpraša kolega.

Izmenovodja se hitro znajde: "Ja, pa bi tebi šlo, če bi moral dati v izmeno Jelena, Jazbeca, Medveda, Zajca, Povha in Kosa, in to skupaj z Jagrom ...?"

### Menza je kriva ...

Pripetilo se je, da so bili za toplo malico kar zapored vampi, pljučka v kisli juhi, srce v omaki, jetrca in podobne baže pasta za zobe, pa je Vinko hudomušno komentiral:

"Nič čudnega, če v velenjski občini zadnji čas kriminal nekam sumljivo narašča, ko bomo pa v elektrarni počasi vse 'notranje organe' zdužili pa pojedli ... Pa še v želodcih nam bodo obležali!"

### ... pa carina tudi!

Spet je Vinko zbodel: "Ali veste, zakaj v naši menzi zadnji čas tako poredko dobimo kak dunajski ali pariški zrezek, da o kakem angleškem bifteku sploh ne govorim?"

???

"Ja, ja, carinske dajatve so se spet zvišale!"

### Tek na 200 metrov

Jože hiti na malico.

"Jože, dober tek!"

"Kaj mi pomaga, če še tako dobro tečem. Ko bomo prišli mi, iz uprave, na vrsto, bo že tako vsega zmanjkalo!"

Izbral LoM

Srečno!